

Baxter

Oma koti kullan kallis
DIALYYSIHOITO KOTONA

TIETOA POTILAALLE, JOLLA ON
TODETTU MUNUAISTEN VAJAATOIMINTA

Tieto lisää elämänlaatua

Tämä esite on tarkoitettu kroonista munuaisen vajaatoimintaa sairastaville potilaille. Esite kertoo kotihoitovaihtoehdoista. Sairaalahoidosta saat lisätietoa mm. www.dialyysi.fi -sivustolta.

Munuaisten vajaatoiminta on krooninen, yleensä hitaasti etenevä sairaus. Nykyisin se on yhä useammin johonkin yleissairauteen liittyvä ilmiö. Syynä tähän ovat mm. väestön ikääntymiseen liittyvä munuaistoiminnan heikkeneminen ja Suomessa hyvin yleinen aikuisiän diabetes, joka on tärkein yksittäinen syy etenevään munuaisten vajaatoimintaan. Myös huonossa hoitotasapainossa oleva verenpainetauti ja reumasairaudet ovat vaaratekijöitä munuaisille.

Munuaisten vajaatoiminta on salakavala sairaus, sillä se voi edetä melko pitkälle oireettomana. Munuaissairaus aiheuttaa aniharvoin selkäkipuja, ja esimerkiksi virtsamäärä ja yleisvointi pysyvät usein muuttumattomina, vaikka munuaistoiminnasta olisi menetetty selvästi yli 50 %:a. Pitkälle edenneessä munuaistaudissa yleisiä oireita ovat mm. väsymys, ruokahaluttomuus, kutina ja suonenveto.

Krooninen munuaisten vajaatoiminta vaatii säännöllistä dialyysihoidoa. Hoito on elämää ylläpitävää ja välttämätöntä. Dialyysiyksikössä saadun koulutuksen jälkeen dialyysihoido on mahdollista ja turvallista tehdä kotona. Yksiköstäsi saat myös tukea ja ohjausta kotihoitoihin.

Erilaisia kotihoitovaihtoehtoja ovat:

- 1) **Hemodialyysi**, jossa veri puhdistetaan kuona-aineista ja ylimääräisestä nesteestä dialyysikoneen avulla.
- 2) **Vatsakalvodialyysissä** eli **peritoneaalidialyysissä** dialyysiliuos valutetaan katetrin kautta vatsaonteloon, joka toimii suodattimena kuona-aineiden ja ylimääräisen nesteen poistamiseksi kehosta. Peritoneaalidialyysi voidaan tehdä ns. käsivaihtoina (CAPD, continuous ambulatory peritoneal dialysis) tai koneellisesti ns. automaattisena dialyysinä yön aikana (APD, automated peritoneal dialysis). Automaattinen dialyysi voidaan toteuttaa myös avustettuna.

Suomen munuaistautirekisterin mukaan vuonna 2007 dialyysin aloitti 484 uutta potilasta, joista 25 % aloitti kotihoidoissa.

Kotidialyysin etuna on sen joustavuus: voit itse määrittää dialyysin ajankohdan ja säästää aikaasi kodin ja sairaalan välisestä matkustamisesta. Sinulla on mahdollisuus jatkaa työelämässä entiseen tapaan, dialyysin aikana voit puuhailla muita asioita ja toisaalta dialyysin ajankohdan voit suunnitella niin, ettei se vie aikaasi muilta aktiviteeteilta. Kotihoito voi olla sinullekin hyvä vaihtoehto. Sisäsivuilla kaksi potilasta kertoo omakohtaisista kokemuksistaan kotidialyysistä. Kysy sinua hoitavilta ammattilaisilta mahdollisuudestasi aloittaa dialyysihoido kotona.

Kotihoito – yhä useamman dialyysipotilaan valinta

Potilaat, jotka ovat saaneet riittävän ajoissa eli hyvissä ajoin ennen dialyysin aloitusta tietoa eri dialyysivaihtoehdoista, valitsevat useimmiten kotihoidon.^{4,5} Hoitopäätös tehdään yhdessä hoitavan lääkärin ja hoitajan kanssa. Potilaan tarpeiden mukaan yksilöllisesti räätälöity hoitomuoto antaa parhaan mahdollisen hoitotuloksen.^{1,6}

Peritoneaalidialyysi ja kotihemodialyysi ovat turvallisia ja tutkittuja hoitomuotoja. Kun peritoneaalidialyysiä verrataan dialyysiyksiköissä toteutettuun hemodialyysiin, potilaiden selviytymisessä ei näyttäisi olevan eroa.¹ Kotihoidossa ei tarvitse käyttää kolmea päivää viikossa sairaalakäynteihin, ja kotihoidossa voit suunnitella dialyysihoitosi aikataulun vapaammin. Ehkä juuri siksi kotihoidossa (peritoneaalidialyysissä tai kotihemodialyysissä) olevat potilaat kokevat yleensä elämänlaatunsa paremmaksi verrattuna sairaalahemodialyysissä käyviin potilaisiin.^{2,6}

Väinö valitsi kotihoidon

Väinö Varsinais-Suomesta on 63-vuotias, eläkkeellä oleva yksityisyrittäjä. Kymmenisen vuotta sitten hän kävi työtervestarkastuksessa, jossa todettiin munuaisarvojen kohonneen.

Väinö pääsi predialyysiohjaukseen Turun yliopistolliseen keskussairaalaan, jossa suositeltiin peritoneaalidialyysiä ensimmäiseksi hoitomuodoksi. PD-katetrin hän sai syksyllä 2007, minkä jälkeen hän kävi CAPD-koulutuksessa kotoaan käsin.

Sitten Väinöllä todettiin tyrä, joka piti leikata melko pian hoidon aloittamisen jälkeen. Hän kävi HD-hoidossa sairaalassa kahden kuukauden ajan, mutta koki sen raskaaksi. Heti Väinön toivuttua leikkauksesta aloitettiin APD-koulutus.

Tänään Väinölle kuuluu hyvää. Hän harrastaa vetouistelua ja karting-autoilua lastenlasten kanssa. Myös asuntoautomatkailu vaimon kanssa jatkuu 30 vuoden kokemuksella. PD-poliklinikan seurantakäynnit kuuden viikon välein eivät rajoita Väinön aktiivista elämää.

Väinön asuntoauto odottaa pihassa seuraavaa matkaa.

Peritoneaalidialyysi ei häiritse Väinön arkea.

Matti valitsi kotihemodialyysihoidon

Matti on 82-vuotias eläkkeellä oleva toimittaja ja rintamaveteraani. Matilla todettiin krooninen munuaisten vajaatoiminta ja hänelle aloitettiin hemodialyysihoido Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa marraskuussa 2005. Keväällä 2006 Matille ehdotettiin kotihemodialyysihoidoa. Matti piti ajatusta hyvänä, koska kotihoidossa on mahdollista suunnitella ajankäyttönsä vapaammin kuin sairaalassa käydessä. Myös Matin vaimo suhtautui asiaan myönteisesti ja sai koulutuksen kotihemodialyysihoidon avustajaksi. Kotona Matti aloitti hoidot toukokuussa 2006, josta lähtien hän on tehnyt hoidot kotona.

Matti tekee hoitonsa kolme kertaa viikossa. Hän suorittaa hoitonsa itsenäisesti ja vaimo Eliina auttaa tässä. Kotihoito on sopinut Matille hyvin, eikä hänellä ole ollut hoitonsa suhteen ongelmia. Hoitoajan Matti käyttää hyödykseen mm. pelaamalla nettipokeria tavoitteena pokerin MM-kisat Las Vegasissa, joka on hänelle tuttu paikka useiden vierailujen kautta. Matti ja Eliina viettävät aktiivista elämää ja kuntoaan he hoitavat mm. uimalla kaksi kertaa viikossa dialyysin välipäivinä. Vastavirtaltaassa saakin hyvää lihahierontaa.

Voittajan on helppo hymyillä...

Eliina ei ole lainkaan mustasukkainen Matin "tyttöystävästä" Aurorasta.

Hoitoajan Matti käyttää hyödykseen pelaamalla nettipokeria. Pilke silmäkulmassaan hän kertoi tavoitteekseen osallistumisen pokerin MM-kisoihin Las Vegasissa.

*Kun haluat lisätietoja, ota yhteys lääkäriisi
tai dialyysiyksikkösi hoitajaan.*

*Ajankohtaista tietoa dialyysistä löydät myös
osoitteesta www.dialyysi.fi*

Viitteet: 1) Heaf J. NDT Vol. 17, 2002. 2)
Kutner N. NDT Vol. 20, 2005. 3) Holmes at al,
PDI Vol.20, 2000. 4) Prichard S. PDI Vol. 16.
1996. 5) Marron B. PDI Vol. 25, 2005. 6)
Cameron, AJKD Vol. 35, No 4, 2000.

Baxter

Baxter Oy, www.baxter.fi